

Туган-Барановського, маючи глибокі елементи свідоглядних засад, випередили своє буття, відомі й використані в усьому світі, не втратили актуальності й проблемності до цього часу.

2. Простір, час, рух та інформація, їх взаємопроникнення і поєднання — органічно пов'язані форми буття світу. Економічний процес — одна з часткових форм руху. Математичний аналіз — це поєднання і розрив цих діалектичних єдностей, що виражено замкненою множиною несуперечних постулатів, понять (категорій), тверджень (теорем) та наслідків з них.

«Краса врятує світ», — твердили древні й мали рацію в межах обмеженості володіння інформаційного буття. Але сьогодні чи красива смерть гладіатора, з яким би мистецтвом вона не творилась? Або ближче: чи красиве тіло жінки, яке ми бачимо на геніальних картинах живопису епохи Відродження? Отож бо, все, що пов'язане з тілесною й душевною іпостасю людини є відносним. Наступна, третя, найвища іпостась людини — духовна. В ній людина є безсмертною. Є час її народження, не точковий, а інтервальний, і нема (і не може бути), не існує часу її смерті. Тому безсмертні духовні творіння наших предків Оріїв, Давньої Греції, Китаю, інших народів, які інформаційно нам стали доступними.

Духовні творіння можуть зберегти духовні похідні, надовго їх обезсмертити. Тому так зрозумілі нам і хвилюють досі пристрасті героїв Арістофана, Еврипіда, поетів Давнього Сходу. Ці почуття і пристрасті нас тривожать, нас хвилюють, вони нами володіють, повністю сучасні, хоч описані були тисячі років тому. А розкрита і досліджена Могила, що біля Мелітополя, містить записи, зроблені одинадцять тисяч років тому. Те, що вдалося розшифрувати з написів, хвилює й тепер. Подумати тільки, 11 тисяч років наші предки мали цивілізацію, що випереджала цивілізацію Давньої Греції, Єгипту, Сходу і Заходу.

Тезу «краса врятує світ» тепер повторюють лише схоласти або інформаційні невігласи від науки. Виходячи зі світобудови буття, подібна теза повинна мати таке інформаційне наповнення: світ врятує економіко-екологічна доцільність, формалізована як базовий критерій усіх діянь.

В. В. ЛАВРЕНЕНКО, канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств КНЕУ

УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Перехід в отриманні освіти від школи вислуховування до школи розвитку означає

використання адекватних методів організації та контролю самостійної роботи студентів. Мета самостійного навчання полягає в тому, щоб закласти базу для роздумів, засвоїти сукупність аналітичних методів, що відкривають шляхи до практичного застосування набутих теоретичних знань. З урахуванням цього організація самостійної роботи студентів є одним з показників якості навчального процесу.

Аналіз досвіду організації та забезпечення самостійної роботи в університеті дозволив виявити такі основні проблеми та їх основні наслідки.

По-перше, самостійна робота належно не контролюється викладачами. У даному випадку основним недоліком є те, що студенти працюють протягом семестру не постійно, а періодично або разово, виконуючи обмежену (одиничну) кількість завдань — найчастіше рефератів. При цьому вимоги до підготовки рефератів неформалізовані, мають відмінності у різних викладачів, їх підготовка і способи захисту часто не потребують від студентів серйозної віддачі.

По-друге, за проголошення загального курсу на збільшення значення самостійної роботи, внесок цього виду навчання у загальну підсумкову оцінку незначний. Так, студент дістає за самостійну роботу 5 балів із загальних 100, що є недостатнім і певною мірою нівелює значення цього виду роботи.

По-третьє, як правило, ефективність самостійної роботи виявляється невисокою (з погляду досягнення її цілей) і супроводжується підвищеними затратами часу як студентів на її виконання, так і викладачів на контроль за її виконанням.

По-четверте, наявність у багатьох випадках формальних завдань є наслідком недостатнього усвідомлення у викладачів сутності самостійної роботи. Різноманітність вимог у цілому по університету відносно обсягу завдань, особливостей самостійної роботи призводить до виникнення у студентів відповідного ставлення до цього процесу як формального.

Організація самостійної індивідуальної роботи має сприяти поглибленню знань, змушувати кожного студента творчо осмислювати матеріал, що вивчається. Відповідно, на цій основі формується пошукова активність особистості в процесі відбору і структурування інформації, самостійного опанування матеріалу. Головним завданням стає не лише оволодіння сумою знань, скільки розвиток теоретичного, самостійного мислення студентів, а також формування вмінь і навичок, необхідних для самостійного пошуку, аналізу й оцінки інформації.

З урахуванням викладеного, пропонуємо такі напрями вдосконалення організації самостійної роботи студентів:

1. Поліпшити завдання для самостійної роботи у напрямку їх більшого наповнення пошуковими процедурами, зробити цей вид навчання більш ритмічним та індивідуальним. Вирішальним є стандартизація підходів до розробки завдань і вимог до оцінювання

самостійної роботи. Основним видом завдань має залишитися виконання індивідуальних письмових робіт — рефератів, есе, доповідей, розрахункових завдань. При цьому пропонується звужити діапазон матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, з посиленням вимог за контролем над його засвоєнням.

2. Підвищити значення самостійної роботи у кінцевих результатах навчання через збільшення її максимальної оцінки з 5 до 10 балів; для цього можна використовувати кілька підходів — уведення додаткового модульного контролю з питань, що виносяться на самостійне вивчення, або виділення у структурі існуючих модульних завдань частки, пов'язаної з виконанням самостійних завдань.

О. І. ЛАДИГІНА, викладач кафедри української мови та літератури КНЕУ

НОВАЦІЇ У ВИКОРИСТАННІ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ЖИТТЯ ТА ТВОРЧОСТІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА НА ФДП

Вивчення української літератури — процес складний і багатогранний. Адже особливістю цього навчального предмета є те, що, на відміну від інших дисциплін, художня література є видом мистецтва, а отже, й подавати її слід у взаємозв'язках з іншими видами мистецтва. У «Концепції літературної освіти» наголошується на тому, що загальна мета літературної освіти — ввести молодь у світ прекрасного, долучити підростаюче покоління до національного та світового мистецтва слова у його взаємозв'язку з мовою, історією, музикою, живописом, архітектурою.

Мистецька спадщина Т. Г. Шевченка величезна. Адже основоположник нової української літератури був водночас і великим художником, гравером. Це дає широкі можливості у вивченні життя та творчості митця використовувати його власні мистецькі твори. Тим більше, що до однієї й тієї самої теми Шевченко звертався і як поет, і як художник. У мистецькій спадщині митця багато робіт, що ілюструють його життєвий шлях. Передусім це стосується автопортретів художника, які він часто включав у свої жанрові композиції, що ґрунтуються на конкретних життєвих спостереженнях. Важливо з величезної кількості автопортретів дібрати ті, що символізують певні періоди творчості поета: автопортрет 1840 року, «Автопортрет із свічкою», автопортрет у солдатському одязі, автопортрет, намальований Шевченком у сепії «Казарма», автопортрет 1858 року, виконаний у Нижньому Новгороді, «Автопортрет у шапці і